

Carcharoides catticus uit het Langhien van Miste

Gerard Verwey¹

Het materiaal uit het Langhien van Miste staat vooral bekend om de rijke molluskenfauna, maar regelmatig worden er ook haaien- en roggentanden in gevonden. Deze fauna is bekend van eerdere graafacties in Miste, beschreven in Bengevoord (1973) en Bor *et al.* (2012). Vergeleken met de algemeen tot en met rijk aanwezige soorten op de soortenlijst in Bor *et al.* (2012) zijn nog geen grote verschillen geconstateerd met Miste-3.

In het Langhien van Miste komt *Carcharoides catticus* (Philippi, 1846) voor. Het zijn geen zeldzame vondsten (fig. 1 t/m 6). Net als in andere midden-miocene vindplaatsen, worden er in Miste ook geen *C. catticus* gevonden met vor-

men van karteling op de kroon (Verwey, 2013). Dit is ook het geval bij vondsten van eerdere graafacties.

Bovenkaakse laterale tanden van *Carcharoides catticus* hebben een makkelijk te herkennen vorm, gekenmerkt door de driehoekige kroon schuin op de wortel, naar de mondhoek gericht en door flinke driehoekige zijspitsen. De onderkaakse laterale tanden hebben een symmetrische vorm. Het verschil bij de voortanden is te zien in de vorm van de kroon, in profiel bekeken. Bij bovenkaakse voortanden staat de kroon recht op de wortel en maakt de tip vaak een kromming naar labiale zijde. Bij onderkaakse voortanden helt de kroon juist naar de linguale zijde.

1. *Carcharoides catticus*. Intermediaire tand. 2,8 mm breed, 4,1 mm hoog. Collectie Gerard Verwey; Foto: Peter van der Donck.

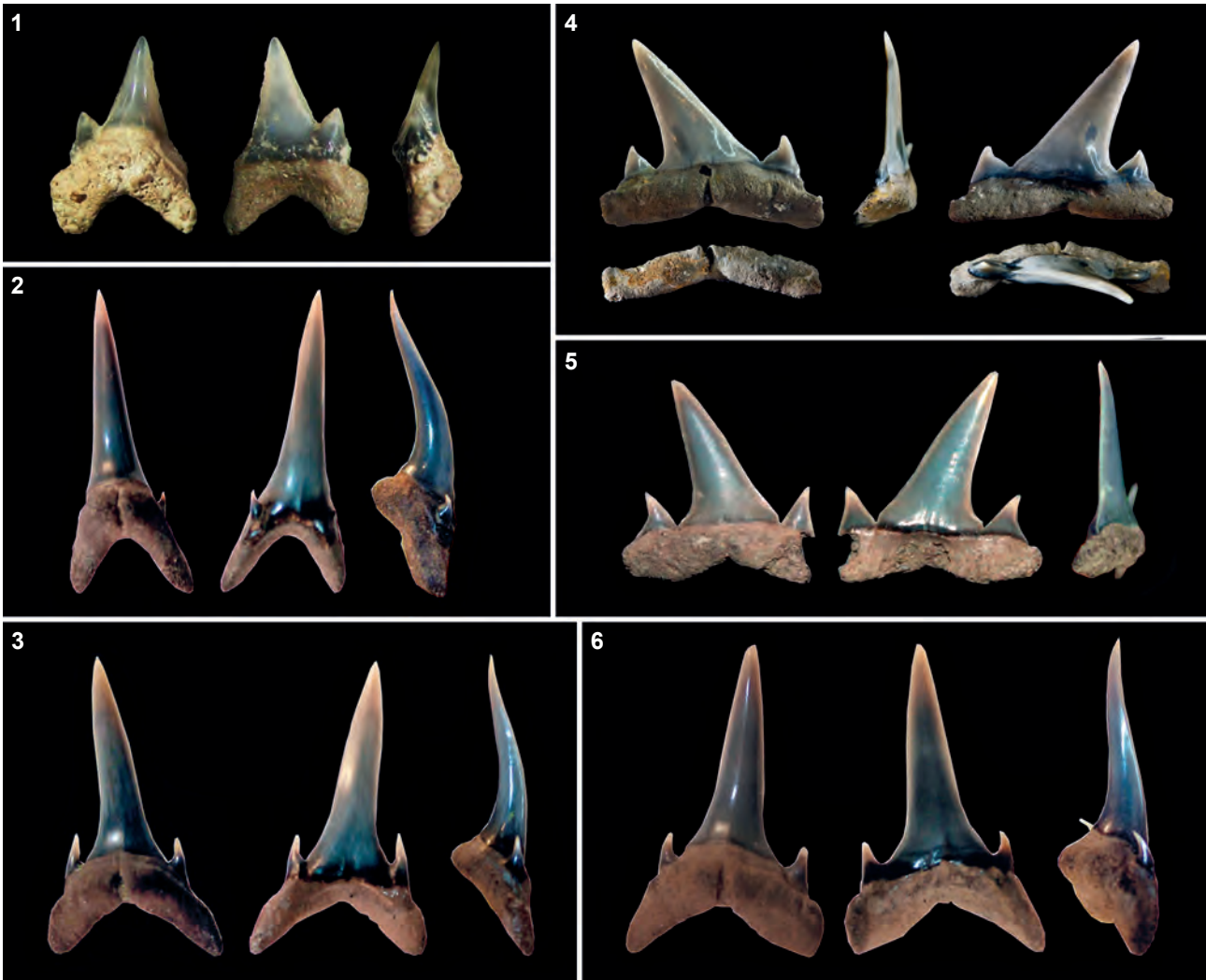
2. *Carcharoides catticus*. Onderkaakse voortand. 7,2 mm breed, 18,0 mm hoog. Collectie Gerard Verwey.

3. *Carcharoides catticus*. Onderkaakse voortand 10,5 mm breed, 17,9 mm hoog. Collectie Gerard Verwey.

4. *Carcharoides catticus*. Bovenkaakse laterale tand. 13,9 mm breed, 12,0 mm hoog. Collectie & foto: Josine Voogt.

5. *Carcharoides catticus*. Bovenkaakse laterale tand. 11,0 mm breed, 11,2 mm hoog. Collectie Gerard Verwey.

6. *Carcharoides catticus*. Bovenkaakse voortand. 11,8 mm breed, 18,7 mm hoog. Collectie Gerard Verwey.

Net zoals andere Odontaspididae, heeft *Carcharoides catticus* een intermediaire tandpositie in de kaak. Dit is in verhouding een erg klein tandje en zit tussen de bovenkaakse voortanden en laterale tanden in de kaak. Deze tand heeft geen eigen holte in de kaak, maar zit op het kraakbeen. Bij haaien uit de familie Lamnidae ontbreekt de intermediaire tandpositie (Siverson, 1999: fig. 3). Dat *C. catticus* wel een intermediaire tandpositie heeft, is een van de argumenten om *C. catticus* onder te brengen bij Odontaspididae, waar ze eerst geassocieerd stond onder de Lamnidae (Reinecke *et al.*, 2011). Een belangrijk kenmerk van de intermediaire tandpositie, is de vorm van de wortel. In de wortellobben is basaal bekeken, een twist te zien. De ene lob is dikker en de andere lob is smal van vorm. Gezien dit zeer kleine tandjes zijn, zijn vondsten van deze tandjes erg schaars.

Graag wil ik Ariën van Oord, Gert-Jan Buijs, Jordy van der Beek en Peter van der Donck in het bijzonder bedanken voor het beschikbaar stellen van enkele *Carcharoides catticus* van Miste-3. Daarnaast dank ik Josine Voogt en Peter van der Donck voor het beschikbaar stellen van fotomateriaal. En als laatste Taco Bor hartelijk dank voor de geboden hulp bij het schrijven van dit stuk.

Literatuur

- Bengevoord, J., 1973. De haaienfauna uit het Mioceen van Miste. – Grondboor en Hamer 27: 75-81.
- Bor, T., T. Reinecke & S. Verschueren, 2012. Miocene Chondrichthyes from Winterswijk - Miste, the Netherlands. – Palaeontos 21.
- Bor, T., 2013. Terminologie en determinatie van haaien- en roggentanden. – Afzettingen WTKG 34 (4): 116-137.
- Reinecke, T., S. Louwye, U. Havekost & H. Moths, 2011. The elasmobranch fauna of the late Burdigalian, Miocene, at Werder-Uesen, Lower Saxony, Germany, and its relationships with Early Miocene faunas in the North Atlantic, Central Paratethys and Mediterranean. – Palaeontos 20.
- Siverson, M., 1999. A new large lamniform shark from the uppermost Gearle Siltstone (Cenomanian, Late Cretaceous) of Western Australia. – Transactions of the Royal Society of Edinburgh, Earth Sciences 90: 49-66.
- Verwey, G.J., 2013. *Carcharoides* uit het Churchilldok, Antwerpen. – Afzettingen WTKG 34 (2): 26-29.

¹Gerard Verwey, e-mail: gverwey@gmail.com, website: <http://www.fossilhunter.nl>